

pogojno slediti obsodba obtoženca zaradi hudodelstva goljufije po §§ 197. 199 a. kaz. zak., storjenega s tem, da si je obdolženec prizadeval napeljati pričo, da bi pred sodiščem po krivem pričala.

Sodišče sicer opravičuje oprostilno svojo sodbo s tem, da izjava obtoženčeva, ki je predmet obtožbe, ni sposobna, zapeljati koga h krivemu pričevanju, ker priča, ki o celej stvari ni vedela ničesar, ni bila nagovorjena, da naj protiresnično potrdi kako določno okolnost. Ta trditev sodiščeva je pa ovržena, ako se premisli, da bi bila izpovedba priče, katera, kakor priznava sodišče, o celem dogodku ni vedla ničesar, edino resnična le tačas, ko bi se vjemala s to okolnostjo (namreč nevednosti). Ker pa je obtoženec vendar le pričo nagovarjal, da bi v nasprotju s tem, toraj lažnjivo, potrdila okolnosti, ki bi bile njemu ugodne, nasprotniku njegovemu pa neugodne, je očitvidno od priče zahteval, naj krivo pričuje. In potem ne dela nobenega razločka, da je obtoženec opustil, pričo nagovarjati, da naj določne okolnosti potrdi in da se je zadovoljil, priči le v obče nakazati smer, po kateri bi morala po njegovi želji kreniti z izpovedbo svojo.

Zanimivejše rzsodbe v obrano zakona (§33 k. p. r.)*

I.

Z rzsodbo z dne 22. septembra 1867 št. 7499. uničil je kasacijski dvor sodbo c. kr. okrajnega sodišča v T., s katero se je zakon in posebno predpis § 454. k. p. r. prelomil, iz sledečih razlogov:

V kazenski pravdi proti A. R. zaradi prestopka zoper varnost časti v zmislu § 496. k. z. vršila se je dné 28. svečana 1886. pri c. kr. okrajnemu sodišči v T. glavna razprava v nenavzočnosti obdolženčevi, kateremu povabilo ni bilo vročeno, ter se je sklenila proti njemu sodba „in contumaciam“.

Proti tej sodbi vložil je obtoženec v pravem času vgovor, ter je ob enem združil s tem pravnim lekom tudi vzklic zaradi ničnosti in zaradi izreka o krivdi.

C. kr. okrajno sodišče je na to razpisalo takoj novo razpravo v dan 23. aprila 1886 ter povabilo k njej zasebnega obtožitelja, ob-

*) Pod to rubriko priobčevali bodemo zanimivejše rzsodbe c. kr. kasacijskega dvora vsled ničnostnih pritožb generalne prokurature v obrano zakona v zmislu § 33 k. p. r.

toženca in priče. Iz spisov ni razvideti, je-li zasebni obtožitelj ta dan prišel k razpravi.

Po naznanilu okr. sodišča v J. z dne 25. aprila 1886. št. 947., da se obtožencu povabilo ni moglo vročiti, ker je odpotoval v L. in ni znan dan njegove vrnitve, bila je glavna razprava „ex officio“ predstavljena na 14. majnika 1886. od 9. uri dopoldne.

Iz zapisnika o tej razpravi se razvidi, da se je vsled izostanja obtoženčevega po predlogu zasebnega obtožitelja izreklo, da se ima vgovor smatrati za nevloženega ter da ostane prva sodba „in contumaciam“ v pravni moči.

Obtoženec, kateremu je bilo povabilo proti določbi § 455. alineja prva k. p. r. še le 13. majnika vročeno, prosil je v vlogi, katera je še isti dan došla po pošti v T., pri sodišči pa bila še le 15. majnika praesentovana, za prestavljenje razprave dokazuje, da mora dne 14. majnika osebno priti k okrajnemu sodišču v J.

Z rešitvijo z dne 16. majnika 1886. št. 1125 se ta prošnja ni vslišala in naznanil se je ob enem obtožencu sklep z dne 14. majnika. Z dekretom z dne 25. avgusta 1886. št. 1125 pozval se je obtoženec da ima plačati globo, v katero je bil obsojen.

Ako se zgoraj opisani dogodki presojuje glede svoje zakonitosti, pušča naj se v stran vprašanje, se-li strinja z določbo § 478. k. p. r., če se na vgovor proti obsodbi „in contumaciam“ takoj razpiše nova razprava, ne da bi se poprej posebej rešilo vprašanje o opravičenosti vgovora. Glede na položaj v spisih tudi ni razgovarjati o tem, če je bilo z ozirom na § 46. k. p. r. opravičeno, razpravo „ex officio“ predstaviti, ako zasebnega obtožitelja ni bilo dne 23. aprila 1886 k razpravi.

Z ozirom na nevarnost, da se je s sodbo storila dejanska krivica, pa je posebnega preudarka vredno vprašanje, ni-li v zgoraj navedenem postopanju dobiti znatne prelomitve zakona.

Po § 455. al. 1. k. p. r. ima se povabilo tako vročiti, da ostane obdolžencu od vročitve do glavne razprave — odštevši tisti čas, katerega potrebuje, da pride do sodišča — še najmanj 24 ur časa za pripravljanje. Ta postavna določba pustila se je v pričujočem slučaju v nemar, akoravno je bil obtoženec oddaljen od sodišča več ko dve miljii, ker se mu je bilo povabilo k razpravi dne 14. majnika 1886. ob 9. uri dopoldne vročilo prepozno, namreč še le 13. majnika 1886.

Iz tega sledi, da se obsodba A. R. ne opira na, od okrajnega sodišča po kazenskopravnem redu dovršen kazenski postopek (§ 1. k. p. r.) — Zaradi tega se je vsled ničnostne pritožbe v obrano zakona po § 292. k. p. r. moralo spoznati, da je z dotično odločbo prelomljen zakon v zaznamovanem oziru. Dotična odločba, kakor pozneje rešilo z dne 25. avgusta 1886. št. 1125 se uniči in okraj. sodišču v T. ukaže, da razpiše nov dan za glavno razpravo.

II.

Vsled pritožbe generalne prokurature zoper sodbo c. kr. okrajnega sodišča v C. z dne 14. junija 1887. št. 333, s katero je bilo izrečeno, da izgubi zaradi prestopka tatvine obsojeni E. pl. Z. svoje plemstvo, razsodil je kasacijski dvor dne 18. novembra 1887. št. 11306: „da se je z omenjenim izrekom okr. sodišča v C. prelomil zakon, posebno predpis § 27. lit. a k. z. in določba § 6. kazenske novele z dne 15. novembra 1867 št. 131 d. z., ter da se ta izrek uniči“.

Razlogi.

Pritoženi izrek, s katerim je bilo izrečeno, da izgubi zaradi prestopka tatvine obsojeni E. pl. Z. plemstvo, ne da se nikakor opravičiti iz določil § 6. kazenske novele z dne 15. novembra 1867 št. 131 d. z., na katero se sklicuje prvi sodnik.

Paragraf 6. imenovanega zakona, kateri zakon po vsej svojej vsebini naravnost kaže namero, dopustiti milejše določbe, ne more se razlagati za obstoječe zakone poojstreči ali razširjajoči predpis, to tem manje, ker govori proti temu tudi že vsebina tega, nikakega samostojnega regulativa o kazenskopravnih častnih nasledkih obsegaajočega paragrafa; z ozirom na ta zakon se toraj nikakor ne more izreči zguba plemstva tudi v takih slučajih, v katerih ni to že po prejšnjih določbah nastopilo kot postavni nasledek kazenske obsodbe.

Ker pa po § 27. lit. a k. z. nastopi zguba plemstva le pri obsodbi v kazen na smrt in v težko ječo, je očitno, da je omenjeni izrek prvega sodnika nezakonit.

Zaradi tega moralo se je spoznati, da se je z dotičnim izrekom prelomil zakon v omenjenem oziru, ter se je moral ob enem ta izrek uničiti.

(Opomba.) Kdor bi se držal načela „lex posterior derogat priori“, in tolmačil § 6. kazenske novele z dne 15. novembra 1867.

št. 131 d. z. po golih besedah njegovih, mislil bi, da ta razsodba kasacijskega dvora ni v soglasji z besedami omenjenega paragrafa, in zdi se skoraj človeku, da se pri redakciji te postavne določbe ni jasno mislilo, ali pa jasna misel ne dovelj jasno izrazila, ker se ta paragraf da v resnici po svojih besedah tako tolmačiti, kakor ga je tolmačilo okr. sodišče v C. Toda če se jemlje ozir na prejšnje določbe kazenskega zakonika na eni, in na tendenco kazenske novele z dne 15. novembra 1867. na drugi strani, ni dvomiti o resničnosti in zakonitosti zgoraj navedene razsodbe. — Enako načelo izreklo se je tudi v razsodbi kasacijskega dvora z dne 16. novembra 1878 št. 7561 (zbirka M. G. št. 187).

Dr. K.

Listek.

Neodgovornost.*)

I.

Eh bien! ali sprevidite, kam vas dovedejo lepe teorije o neodgovornosti hudodelnikov?

Glejte, to je človek, ki je imel preteklo leto prepir z ravnateljstvom poštnih in brzojavnih uradov, ter misli, da se mu godi krivica. Slučajno sreča na cesti učence polytehničke šole, zdi se mu, da sta med njimi sinova ministra za pošte in brzojave, izvleče iz žepa revolver ter strelji trikrat med množico.

Zaprejo ga in naročijo zdravnikom, naj preiskujejo duševno njegovo stanje. Zdravniki, to se ume, spoznajo, da ni nobene logične zveze med pritožbami, katere ima obdolženec proti državnej upravi in svinčenkami, katere je streljal med učence polytehničke šole.

Končaje svoje poročilo pravijo, da ta človek ni pri zdravi pameti in — ker ima vse v medicini svoje ime — določijo, da je zbolel za blodnjo, da ga preganjajo, da je ravnal pod vplivom nepremagljive sile ter vsled tega ni odgovoren za doprinešeno djanje.

*) V naslednjem podajamo dva članka duhovitega feuilletonista Francisque Sarcey, katera je objavila République Française 7. in 11. januarja t. l. Ker je prišlo tudi pri nas v navado, pri vsakem večjem zločincu govoriti o moral insanity, je zanimivo slišati tudi nejurista v tej zadevi. Opozarjamo na razliko med stališčem Sarcey-evim in stališčem, katero zavzima v naj-novejši svoji publikaciji — Interessante Fälle, Criminalprozesse aus neuester Zeit — Paul Lindau.